

***Lege Privind Monitorizarea activității autorităților administrației publice locale
și organismelor prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes
local sau județean***

EXPUNERE DE MOTIVE

Transparența este fundamentul responsabilității locale și cheia care oferă contribuabililor instrumente și informații de care au nevoie pentru a le permite să dețină rolul principal în societate.

Prevenirea fraudei este esențială pentru protejarea eficientă a intereselor României. Costul prevenirii fraudei este mult mai mic decât impactul acesteia asupra noastră, a tuturor! Frauda ne afectează pe toți și trebuie descurajată!

Prezentul proiect de lege are menirea de a institui reguli minimale și obligativitatea respectării acestora, în legătură cu publicarea informațiilor de interes general, cu privire la activitățile desfășurate de către autoritățile administrației publice locale și organismele prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes local sau județean, pentru a spori transparentizarea serviciilor publice locale și responsabilitatea democratică.

Consider că, în principiu, toate datele deținute și administrate de către autoritățile locale ar trebui să fie puse la dispoziția cetățenilor, în măsura în care publicarea acestora nu contravine normelor legale în vigoare. Transparența oferită de publicarea trimestrială sau anuală a cheltuielilor publice, a structurii organizatorice, a listei bunurilor imobile aflate în proprietatea respectivei instituții, precum și a numărului total al angajaților aflați sub urmărire penală sau care au fost condamnați definitiv pentru infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul, încurajează autoritățile locale să își respecte cetățenii.

Conform cercetării “Transparența, Eficacitatea și Credibilitatea procesului de achiziții publice”, realizată de Institutul Pentru Politici Publice (IPP), “Aproape 90% dintre români cred că procesul de achiziții publice din România este unul corupt, ceea ce arată încă de la început faptul că România are o gravă problemă de credibilitate în ceea ce privește cheltuirea banilor publici. Cheltuim zeci de miliarde de euro anual pe contracte de achiziție publică atribuite prin intermediul Sistemului Electronic de Achiziții, însă aceasta nu reprezintă decât a treia parte din suma estimată a fi contractată anual de autoritățile publice centrale și locale pentru achiziții de bunuri, servicii sau lucrări prin alte mijloace decât cele electronice autentice.”

Este esențial ca autoritățile administrației publice să înțeleagă faptul că cetățenii și mass-media doresc să cunoască aceste date. Furnizarea de date publice ar trebui să devină parte integrantă a autorităților locale, un angajament față de cetățeni, astfel încât aceștia să capete din nou încredere în deciziile administrației publice locale.

În opinia mea, publicarea informațiilor cu privire la cheltuielile bugetare efectuate de către autoritățile locale nu va aduce atingere exercițiului de achiziții publice sau intereselor organizațiilor comerciale și nici nu încalcă confidențialitatea comercială, atâta vreme cât sunt exceptate de la publicare clauzele de confidențialitate incluse în contracte.

România a aderat la Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă (Open Government Partnership) care vizează angajarea guvernelor în promovarea transparenței, combaterea corupției și utilizarea noilor tehnologii pentru a consolida actul de guvernare și dialogul cu cetățenii, în special prin elaborarea și implementarea de politici în domeniul datelor publice deschise. Obiectivele Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă se află într-o strânsă legătură de complementaritate cu cele statuate în Strategia Națională Anticorupție (SNA). Creșterea transparenței instituționale prin sporirea gradului de disponibilitate a datelor publice deschise puse la dispoziție de către autoritățile publice reprezintă unul dintre obiectivele specifice ale SNA. Datele deschise sunt date ce pot fi utilizate în mod liber, reutilizate și redistribuite de către oricine este interesat. Instituțiile publice trebuie să asigure condițiile necesare pentru a facilita accesul publicului interesat la documentele disponibile pentru reutilizare. În România, Legea nr. 109/2007 implementează Directiva 2003/98/CE și urmărește reglementarea reutilizării informațiilor din instituțiile publice, în vederea creării unor noi produse și servicii informaționale.

Analiza datelor care să evidențieze cheltuielile cu adevărat necesare trebuie să devină și pentru administrația românească obiectivul principal. Transparența și analiza datelor, pentru scăderea cheltuielilor și pentru identificarea nevoilor reale de investiții fiind esențiale.

Mai mult decât atât, Societatea Academică din România (SAR) este de părere că "Fiecare instituție publică ar trebui să își publice online toate facturile mai mari de 100 de lei, sub amenințarea de sancțiuni administrative pentru directori, măsura care ar crește transparența în cheltuirea banului public și ar reduce posibilitățile de fraudă. Scopul ar fi dublu - pe de o parte le-ar da ocazia contribuabililor de-a vedea direct cheltuielile și de-a le compara cu prețurile practicate pe piață, pe de altă parte, tocmai din acest motiv, i-ar descuraja pe cei care iau decizia

de achiziție să cumpere la prețuri exagerate. Aceasta este una din măsurile complementare de transparență care au devenit necesare după eșecul Sistemului Electronic de Achiziții Publice (SEAP), care s-a dovedit inutilizabil pe componenta de supraveghere și control. Datele din SEAP sunt de cele mai multe ori incomplete sau chiar incorecte, astfel că relevanța statistică este aproape de zero.”

Din păcate, la o privire de ansamblu asupra practicilor autorităților locale, evaluate prin prisma unui eșantion relevant, oricine poate constata cu ușurință faptul că datele publicate nu sunt afișate de așa manieră încât să contribuie la informarea reală a cetățenilor, beneficiari ultimi ai investițiilor publice realizate, ci pentru îndeplinirea cu formalitate a unor proceduri impuse de lege. De multe ori datele sunt incomplete sau se referă la secvențe dispartate din procesul de achiziții.

Autoritățile contractante nu informează publicul cu privire la întreg procesul unei achiziții publice, omitand afișarea de informații referitoare la toate etapele unei proceduri, de la publicarea anunțului, până la selectarea câștigătorului, semnarea contractului, platile bugetare efectuate și recepția lucrărilor, bunurilor sau serviciilor.

Tocmai din aceste motive consider că este necesar ca toate autoritățile administrației publice locale să publice toate informațiile privind platile efectuate în baza contractelor de achiziție (inclusiv contractele de concesiune de servicii), însoțite de anexe (de cele mai multe ori prețul și graficul de implementare se află doar în anexe), actele adiționale, procesele verbale de recepție pentru bunuri, lucrări și servicii, precum și orice alte informații legate de implementare.

Frauda în domeniul achizițiilor publice cunoaște și ea o perfecționare continuă, iar mecanismele de fraudare sunt din ce în ce mai complexe. Domeniul fraudei în achizițiile publice se întrepătrunde cu cel al corupției, al economiei subterane în general și cel al criminalității economico-financiare.

Transparența este singura soluție, atât pentru redobândirea credibilității procesului achizițiilor publice, cât și pentru asigurarea corectitudinii, dar și a raționalității modului în care se cheltuiesc banii publici în România din bugetul de stat, cunoscute fiind problemele cu care se confruntă țara noastră în acest domeniu.

Inițiator,

Paul Dumbravanu - Deputat Independent

